

Mierenjagers

in pocketformaat

Kortgeleden ontvingen wij ter determinatie een kleine spin met, wat later bleek, de naam *Zodarion italicum*. Dat suggereert een zekere Mediterrane inslag, alsof het hier zou gaan om een exoot. Toch vertelt het Nederlands Soortenregister ons dat dit diertje zich al minimaal tien jaar thuis voelt in Nederland.

Tekst: Vera de Visser, KAD Leadfoto *Zodarion italicum*: Jørgen Lissner

Oranje mierenjager

Dat blijkt, want hij luistert inmiddels ook naar de naam oranje mierenjager. Een imposante naam voor een spinnetje van slechts enkele millimeters groot. Het maakt echter direct duidelijk waaruit zijn dieet bestaat en ook hoe hij dat bij elkaar scharrelt. En hij is niet de enige. In het Grieks betekent myrmecophagie letterlijk 'het eten van mieren'. We kennen dat gedrag van miereneters (what's in a name) en sommige vogels en reptielen, maar ook bepaalde spinnensoorten hebben een voorkeur voor dit type prooi. En niet zonder risico; mieren kunnen aanzienlijke schade toebrengen aan een kleine spin, bijvoorbeeld door te steken of te bijten.

Hé, is dat wel een mier?

Wat zijn dan de voordelen om wél te specialiseren op mieren als prooi? De meeste spinnen zijn generalisten: ze jagen op allerlei soorten insecten. Maar mieren leven vaak in grote aantallen bij elkaar, keren regelmatig naar een vast punt terug (hun nest) en zijn in allerlei habitats aanwezig. In potentie een prima voedselbron dus.

Om hun jacht gemakkelijker te maken, maken myrmecophage spinnen daarom soms gebruik van mimicry. Dat wil zeggen dat ze in hun uiterlijk overeenkomsten vertonen met hun prooi, waardoor ze die zo onopvallend mogelijk kunnen naderen. Ook het gedrag van de mier kan daarbij worden gekopieerd. De spin maakt dan bijvoorbeeld snelle, onrustige bewegingen, of tilt het voorste paar poten op alsof het antennen zijn.

Iglo

Het mierenjagende spinnetje dat bij ons onder de microscoop belandde, *Zodarion italicum*, is te vinden in een groot deel van Europa. In de zomer wordt een eipakket gelegd, dat bewaakt wordt door het vrouwtje. De koudere seizoenen zitten ze uit in iglo-vormige schuilplaatsen die ze maken op een ongestoorde plek, zoals onder een steen. Ze zijn drie tot vier millimeter groot en zijn deels oranjebruin (kopborststuk en poten), deels donkerbruin (achterlijf) van kleur. Daarmee vertonen ze qua uiterlijk overeenkomsten met mieren zoals de muurmier (*Lasius*

emarginatus). De habitats en verspreiding van deze twee soorten komt dan ook grotendeels overeen. Over de specifieke biologie van *Zodarion italicum* is verder niet veel bekend, maar vermoedelijk zullen ook andere (vaker voorkomende) mierensoorten ten prooi vallen aan deze spin.

Opportunist

In het monster dat naar ons werd opgestuurd werden in ieder geval ook twee exemplaren van de wegmier (*Lasius niger*) aangetroffen. De mieren en de spin werden alle verzameld in een oud herenhuis, waar ze met name aanwezig waren in de badkamer. De mieren in huis waren het primaire probleem; de spin was vermoedelijk een opportunist die de pech had een toevallige bijvangst te zijn. De oplossing van deze overlast ligt dus bij het lokaliseren van het nest of het punt van binnenkomst van de mieren in de woning. De spin droeg ondertussen zijn eigen bescheiden steentje bij aan het overlastvrij maken van de woning. ●